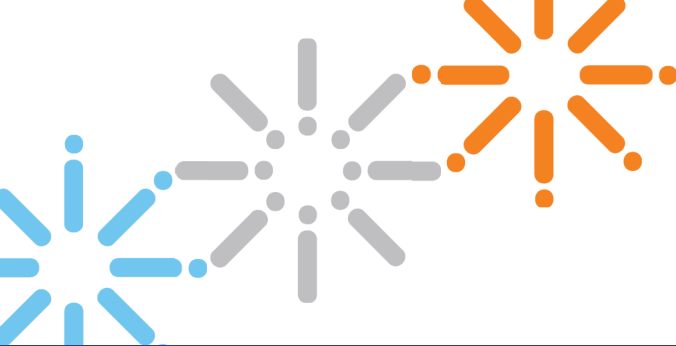

Työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön vaikuttavuus

Työkaluna sosiaalisen
vahvistumisen Sovari-mittari

ESITE TYÖPAJOJEN JA ETSIVÄN NUORISOTYÖN
TOIMIJOILLE JA SIDOSRYHMILLE

Millaisia vaikutuksia työpaja-toiminnalla on valmentautujien elämässä?

Mitä etsivä nuorisotyö antaa nuorelle?

SOVARI-VAIKUTTAVUUSMITTARIN tarkoituksena on vastata näihin kysymyksiin ja mitata työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön sosiaalisesti vahvistavaa vaikutusta asiakkaiden näkökulmasta.¹

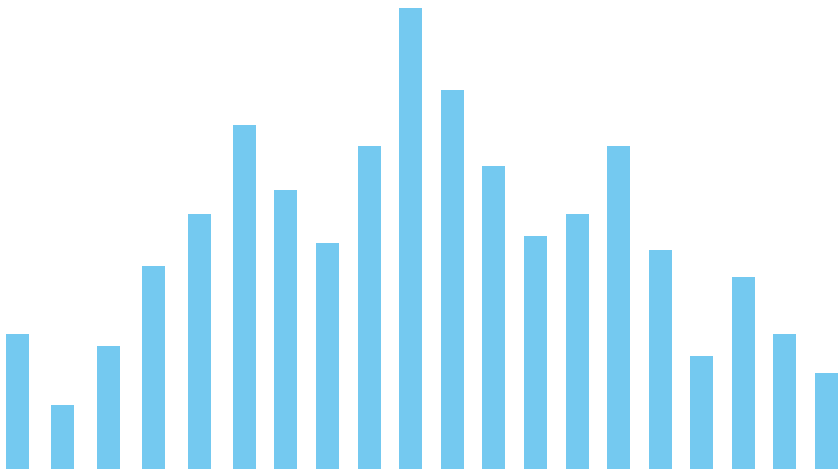
SOSIAALISELLA VAHVISTAMISELLA tarkoitetaan sosiaalisen toimintakyvyn, arjen asioiden hallinnan ja elämänhallinnan tukemista. Tavoitteena on parantaa ihmisen kykyä toimia ja selviytyä arjen tilanteissa, kehittää sosiaalisia suhteita toisiin ihmisiin sekä rakentaa osallisuutta ja vuorovaikutusta lähipiirissä, yhteisöissä ja koko yhteiskunnassa. Sosiaalinen vahvistaminen edistää ihmisen mahdollisuuksia vaikuttaa oman elämänsä kulkuun.

¹ Etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta muodostavat opetus- ja kulttuuriministeriön tukeman palvelujatkumon, jonka keskeisenä tavoitteena on asiakkaiden sosiaalinen vahvistaminen kohti koulutusta ja työelämää.

TYÖPAJATOIMINNALLA vahvistetaan heikossa työmarkkina-asemassa olevien ihmisten koulutus- ja työelämävalmiuksia. Työpajalla valmentautujilla on mahdollisuus selvittää elämäntilannettaan ja rakentaa jatkopolkuja kohti koulutusta ja työelämää.

ETSIVÄN NUORISOTYÖN tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa olevat nuoret ja auttaa heitä sellaisten palveluiden ja tuen piiriin, joilla edistään nuorten kasvua ja itsenäistymistä. Etsivä pyrkii löytämään nuorelle sopivia vaihtoehtoisia polkuja muihin palveluihin, koulutukseen ja työelämään.

SOVARI-MITTARILLA tuotetaan tietoa työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön toteuttajille, rahoittajille ja tilaajille palveluiden toimivuudesta ja vaikutuksista sosiaalisen vahvistamisen näkökulmasta. Sovari täydentää palveluiden tilastollista vaikuttavuustietoa, jolla seurataan valmentautujien sijoittumista koulutukseen, työelämään ja muihin palveluihin työpajan ja etsivän nuorisotyön saattamana.

Sovari mittaa sosiaalista vahvistumista

SOVARI-KYSELY sisältää kaksi arviointiosiota:

- 1 palvelun toteutuksen ja
- 2 sen vaikutusten arvioinnin sosiaalisen vahvistumisen näkökulmasta.

Sovarilla testataan palveluiden yleisten periaatteiden toteutumista ja niiden sosiaalisesti vahvistavaa merkitystä. Sovari tuottaa tietoa siitä, onko palvelunkäyttäjien elämässä tapahtunut tavoiteltua muutosta palvelujakson aikana ja onko muutos yhteydessä kokemuksiin palvelun toteutuksesta.

Sovari perustuu työpajojen valmentautujille ja etsivän nuorisotyön nuorille suunnattuun nettikyselyyn.

Sovari-kyselyn ensimmäisessä arviointiosiossa asiakkaat arvioivat, millaisia kokemuksia he ovat saaneet työpajatoiminnasta tai etsivästä nuorisotyöstä.

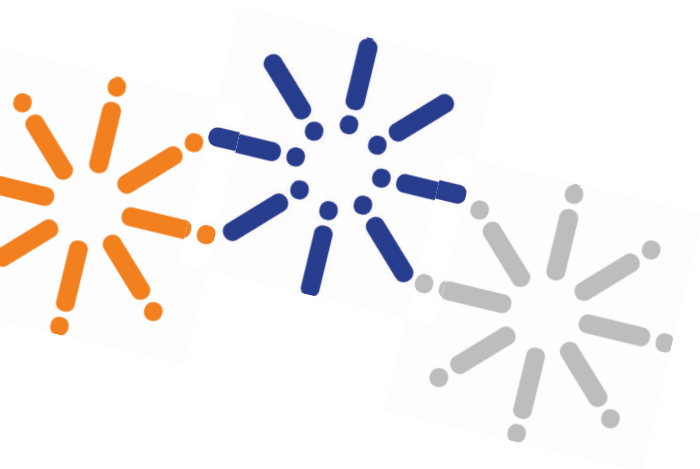
Toisessa osiossa valmentautujat ja nuoret arvioivat sosiaalisen vahvistumisen kokemuksiaan palvelujakson aikana viidellä osa-alueella. Kukin osa-alue sisältää muutaman arviointikysymyksen.

Työpajojen valmentautajat vastaavat Sovari-kyselyyn työpajajakson loppuvaiheessa. Etsivän nuorisotyön nuoret vastaavat kyselyyn siinä vaiheessa, kun heille on annettu apua tai tukea yhdessä tai useammassa asiassa etsivässä nuorisotyössä. Asiakkuus voi edelleen jatkua tai olla päättyneenä.

Valtakunnallinen työpajayhdistys kokoaa Sovari-vastauksista organisaatiokohtaiset ja valtakunnalliset yhteenvedot työpajojen ja etsivän nuorisotyön toimijoiden käyttöön.

Sovarin työkirja on käytettävissä syksyllä 2016. Työkirjassa käsitellään lähemmin Sovarin taustaa, käyttöohjeita ja tulosten hyödyntämistä.

Sosiaalinen vahvistaminen työpajatoiminnassa ja etsivässä nuorisotyössä

SOSIAALISEN VAHVISTAMISEN käsitteeseen sisältyy useita osa-alueita, joita Sovarilla mitataan.

ITSETUNTEMUS JA SOSIAALISET TAIDOT

Hyvän **itsetuntemuksen** omaavalla ihmisellä on realistinen käsitys ominaisuuksistaan. Hän tunnistaa sekä vahvuutensa että rajoitteensa. **Sosiaalisiin taitoihin** sisältyy kyky rakentavaan ja kannustavaan vuorovaikutukseen, lojaalius toista ihmistä kohtaan ja kyky luottaa toiseen ihmiseen.

Arjen asioiden hallinta voi ilmetä esimerkiksi päivärytmin saavuttamisessa, palveluidensaannissa ja raha-asioiden hoitamisessa. Hyvään arjen hallintaan liittyy vastuunotto omien asioiden hoitamisesta ja osallisuus yhteisissä asioissa.

ARJENHALLINTA

OPISKELU- JA TYÖELÄMÄ- VALMIUDET

Sosiaalinen vahvistuminen voi ilmetä monella tavalla **opiskelu- ja työelämävalmiuksissa**, kuten kasvavana motivaationa tähdätä opiskelemaan tai työelämään sekä opiskeluun liittyvien vaihtoehtojen selkeytymisenä.

Elämänhallinta on eheyden tunnetta, jonka varassa ihminen selviytyy elämässä eteenpäin vastoinkäymisistä huolimatta. Hyvän elämänhallinnan omaava ihminen kokee voivansa vaikuttaa omaan elämäänsä.

Elämänhallintaan liittyy **minäpystyvyys**, joka on ihmisen luottamusta omaisiin kykyihin suoriutua erilaisista tilanteista vuorovai-
kutuksessa yhteisön kanssa. Tavoitteiden
asettaminen ja suoriutuminen perustuvat
siihen, että ihminen uskoo suoriutuvansa ja
kokee tavoitteensa tärkeäksi.

ELÄMÄNHALLINTA

Sosiaalisen vahvistamisen teoriataustan mukaan onnistumisen kokemukset vahvistavat ihmisen luottamusta omaisiin taitoihin ja selviytymismahdollisuuksiin. Myönteisen palautteen, arvostuksen ja vastuun saaminen sekä yhteisöön kuulumisen kokemus vahvistavat itsetuntemusta.

Hyvä itsetuntemus tukee realististen tavoitteiden asettamista ja onnistumisen mahdollisuuksia. Tämä edelleen vahvistaa ihmisen minäpystyvyyden tunnetta ja elämänhallintaa, hänen mahdollisuuksiaan ohjata omaa elämänsä kulkuaan. Onnistumisen kautta ihminen voi löytää uusia toimintaan motivoivia asioita.

TYÖPAJATOIMINNASSA näkyvät keskeisinä ne **sosiaalisen vahvistamisen elementit**, joita Sovari mittaa.

TEHTÄVÄT JA TOIMINTA

Työpajalla kullekin valmentautujalle tarjotaan sopivan haastavia ja mielekkäitä **tehtäviä ja toimintaa** hänen kykyjensä ja taitojensa mukaan. Onnistumisen kokemukset ja positiivinen palaute vahvistavat halua uuden oppimiseen.

YHTEISÖLLISYYS

Työpajan **yhteisöllisyys** perustuu valmentautujien yhdenvertaisuuteen, osallisuuteen, hyväksyntään ja vastuullisuuteen. Hyväksyvä ja turvallinen ilmapiiri yhteisössä sekä kannustava valmennus rakentavat ihmisten välistä luottamusta, rohkaisevat vuorovaikutukseen ja edistävät tavoitteisiin pyrkimistä.

TYÖVALMENNUS

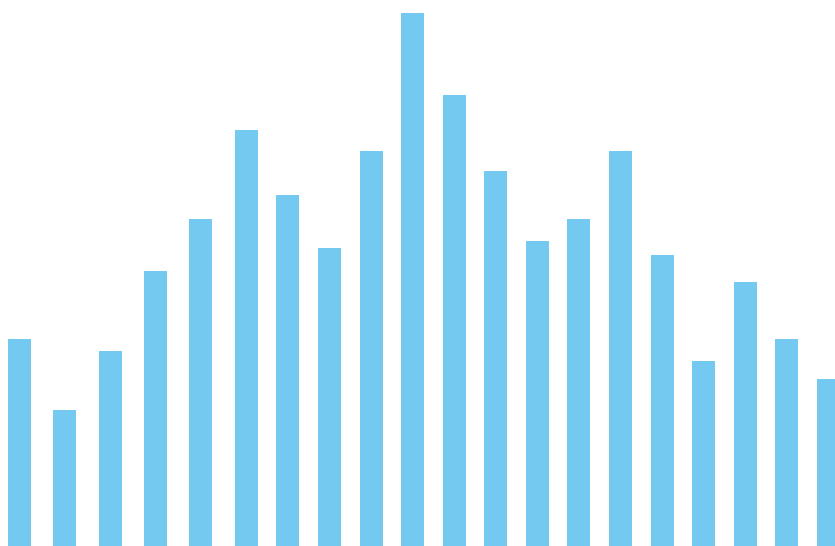
Työvalmentajan tehtävänä on opettaa ja ohjata valmentautujaa työpajan työtehtävissä ja työelämän taidoissa. Työvalmentaja auttaa valmentautujaa tunnistamaan taitojaan, havaitsemaan edistysaskeliaan ja ottamaan vastuuta oppimisestaan.

Työvalmennuksessa tuetaan myös valmentautujien työyhteisöosaamista ja edistetään turvallisen me-hengen muodostumista. Valmentaja kohtelee valmentautujia tasapuolisesti, arvostavasti ja oikeudenmukaisesti.

YKSILÖ- VALMENNUS

Työpajan **yksilövalmentaja** tukee valmentautujan tarpeiden mukaan hänen toimintakykyään, arjen hallintaa, työelämätaitoja, elämänhallintaa ja tulevaisuuden suunnittelua. Keskeisenä perustana on valmentautujan luottamus valmentajaan sekä hyväksyvä ja ymmärtävä kohtaaminen.

Työpajalle ohjautuvien valmentautujien toimintakyky on vaihteleva ja tavoitteet siten yksilöllisiä. Työpajatoiminta voi olla tarpeen mukaan totuttumista säännölliseen päivärytmiin ja ohjattuun toimintaan tai sisältää taitoa vaativia ja vastuullisia työtehtäviä.

ETSIVÄSSÄ NUORISOTYÖSSÄ keskeisiä sosiaalisesti vahvistavia periaatteita ovat etsivän **helppo tavoitettavuus** sekä nuoren **kohtaaminen ja kuunteleminen**.

- Etsivä nuorisotyö ohjaa ja tukee asiakkaita palveluiden, koulutuksen ja työelämän välimaastossa. Asiakkaiden onnistunut ohjaus edellyttää nuoren elämäntilanteen kokonaisvaltaista ymmärrystä sekä palvelu- ja tuentarpeiden jäsentämistä.
- Etsivän työn keskeisenä tavoitteena on nuoren omien vahvuuksien tunnistaminen ja tukeminen niin, että nuori löytää voimavaroja ja mahdollisia polkuja selviytyä elämäntilanteessaan eteenpäin. Työssä edetään nuoren ehdoilla, hänen tarpeidensa mukaan.
- Etsivän nuorisotyöntekijän arvostava ja välittävä asenne tuottaa nuorelle kokemuksen, että hän tulee nähdyksi ja hänen asiansa koetaan tärkeäksi. Tämä lisää nuoren rohkeutta tuoda esille tuentarpeitaan ja kiinnostusta asioidensa hoitamiseen.
- Nuoren asiakkuus voi olla pitkäkestoista ja ulottua perustarpeisiin liittyvistä asioista, kuten asumisen järjestämisestä ja raha-asioiden hoitamisesta opiskeluvaihtoehtojen puntarointiin ja työnhakuun.

Sovarin tuottama tieto

Sovari tuottaa tietoa kahdesta arviointiosioista: **PALVELUN ARVIOINNISTA JA SOSIAALISEN VAHVISTUMISEN ARVIOINNISTA**. Tulokset kootaan palveluyksiköittäin tai kunnittain sekä valtakunnallisesti.

SOVARIN PALVELUN ARVIOINTI ANTAA SEURAAVAT TULOKSET:

- 1** Arvosanat työpajatoiminnan tai etsivän nuorisotyön toteutukselle kokonaisuutena
- 2** Arvosanat työpajatoiminnan toteutukselle osa-alueittain (tehtävät ja osallisuus, yhteisöllisyys, työ- ja yksilövalmennus) tai etsivän nuorisotyön toteutukselle osa-alueittain (tavoitettavuus, luotettavuus sekä avun ja tuen saaminen)
- 3** Kysymyskohtaiset tulokset asiakkaiden tyytyväisyydestä palveluiden toteutukseen

ESIMERKKI SOVARIN PILOTTITULOISTA TYÖPAJOILLA:

Sovarin valtakunnalliseen pilottikyselyyn vastanneet valmentajat olivat hyvin tyytyväisiä työpajatoimintaan ja antoivat sille yleisarvosanaksi **4,4** asteikolla 1–5.

Pilottitulosten mukaan työpajan työtehtävät tukevat hyvin uuden oppimista ja tuottavat onnistumisen kokemuksia:

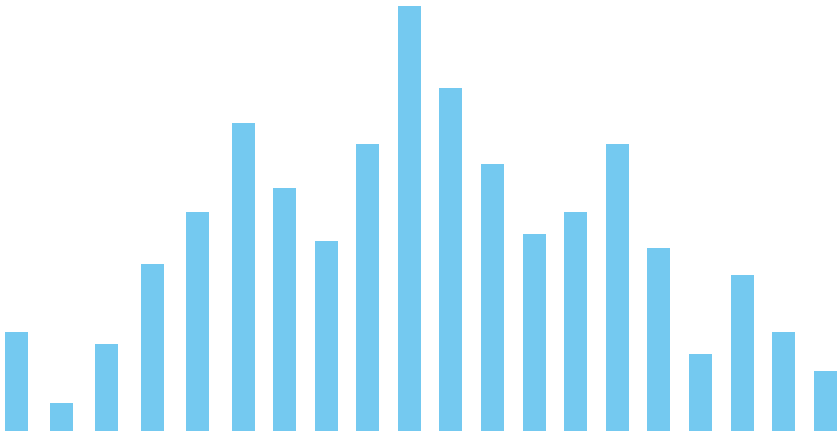
- 84 %** valmentautujista oli saanut onnistumisen kokemuksia ja
- 81 %** valmentautujista oli oppinut työtehtävissä uusia taitoja.

Sovarin pilottikysely toi esille, että työpajavalmennusta toteutetaan välittävässä, luottamuksellisessa ja kannustavassa hengessä:

- 95 %** valmentautujista luotti työpajan valmentajiin,
- 91 %** oli saanut kannustavaa palautetta työn tuloksista ja
- 91 %** koki, että valmentajat välittävät hänestä.

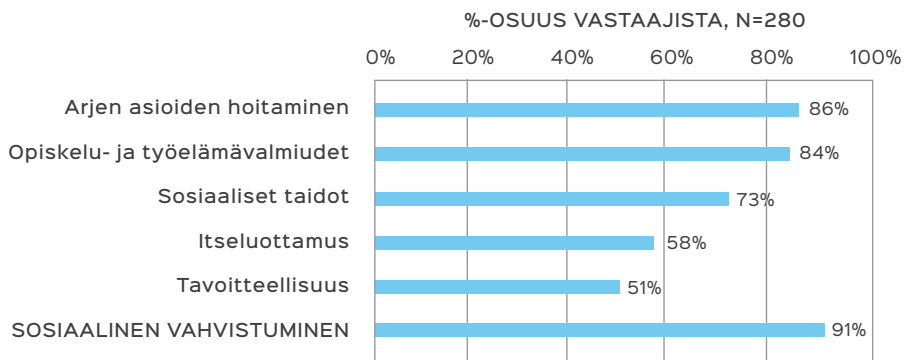
SOVARIN SOSIAALISEN VAHVISTUMISEN ARVIOINNISTA ANNETAAN SEURAAVAT TULOKSET:

- 1** **Kuinka suuri osa valmentautujista tai nuorista on kokenut sosiaalista vahvistumista** työpajajakson tai etsivän nuorisotyön palvelujakson aikana
- 2** **Millä osa-alueilla ja millaisissa asioissa asiakkaat ovat kokeneet sosiaalista vahvistumista**
(itsetunto, sosiaaliset taidot, arjen asioiden hallinta, opiskelu- ja työelämävalmiudet sekä elämänhallinta)
- 3** **Kuinka hyvin työpajatoiminta tai etsivä nuorisotyö vastaa valmentautujien tuen tarpeisiin**

Sovari-pilottikyselyyn vastanneista työpajojen valmentautujista yli 90 prosenttia oli kokenut sosiaalista vahvistumista työpajajakson aikana.

OSUUS VASTAAJISTA, JOTKA KOKENEET MYÖNTEISEN MUUTOKSEN

Työpajojen pilottikyselyssä tuli esille asiakkaiden sosiaalista vahvistumista erityisesti arjen asioiden hoitamisessa:

- 70 % valmentautujista koki päivärytminsä parantuneen työpajajaksolla,
- 50 % koki virastoasioiden hoitamisen helpottuneen ja
- 50 % tunsi ottavansa vahvemmin vastuuta omista arjen asioistaan.

Sosiaalinen vahvistuminen tuli esille useilla valmentautujilla sosiaalisten taitojen, itsetunnon ja elämänhallinnan vahvistumisena:

- 58 % valmentautujista koki itseluottamuksensa vahvistuneen,
- 63 % koki edistymistä yhteistyössä toisten ihmisten kanssa ja
- 50 % arvioi tavoitteidensa selkeytyneen omassa elämässä.

Sovari-kysely sisältää kaksi avomuotoista kysymystä. Niiden kautta saadaan kuvausta työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön vaikutuksista ja toiminnan kehittämistarpeista asiakkaiden omin sanoin. Vastaukset tuovat lähemmäksi sen, mistä sosiaalisessa vahvistumisessa on kysymys: mitä työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö merkitsevät asiakkailleen.

Mitä hyvää työpajajakso on antanut sinulle?

- *Kokemusta, rutiineja, ihmiskontakteja, uusia ajatuksia ja elämyksiä (nainen, 22).*
- *Elämän perustaitoja ja rohkeutta asioiden hoitamisessa (mies, 24).*
- *Sosiaaliset taitoni ovat kehittyneet huomasti, suvaitsevaisuus on kasvanut roimasti ja olen huomannut että osaan tehdä vaikka mitä (mies, 27).*
- *Olen saanut paremmat sosiaaliset taidot ja vahvemman itsetunnon. Mahdollisia uusia kavereita, itseluottamusta ja ensimmäistä kertaa elämässäni tunteen toimimisesta täysivaltaisena ja arvostettuna jäsenenä työyhteisössä (nainen, 33).*
- *Itsevarmuutta ja itsetuntemusta, rohkeutta toimia ryhmässä, onnistumisen kokemuksia, kannustusta ja ideoita elämässä eteenpäin (nainen, 24).*
- *Aktiivisemmän elämän jossa on hyvä päivärytmi. Saanut haettua aktiivisemmin töitä ja sitä kautta työpaikan (mies, 43).*

Millaista apua ja tukea olet saanut etsivältä nuorisotyöntekijältä?

- *Tietoa moninaisista eri vaihtoehdoista ja koulutusmahdollisuuksista sekä mahdollisuuksista töihin tai muunlaiseen työtoimintaan (mies, 22).*
- *Apua ja näkökantoja tulevaisuutta koskevilla valinnoilla, ohjeistusta erilaisissa tuki- tms. asioissa (nainen, 19).*
- *Apua kaikissa koulutukseen ja työn hakuun liittyvissä asioissa. Auttanut minua myös henkilökohtaisten asioiden hoitamisessa (nainen, 17).*
- *Apua kaikkeen mahdolliseen mitä osasin pyytää ja myös asioihin joihin en osannut apua vaatia (nainen, 21).*

Sovari on Valtakunnallisen työpajayhdistyksen kehittämä vaikuttavuusmittari etsivään nuorisotyöhön ja työpajatoimintaan. TPY on saanut vaikuttavuusmittarin kehittämistyöhön opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää hankerahoitusta vuosina 2012–2016.

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry (TPY) on työpaja-ammattilaisten perustama järjestö, joka vahvistaa toiminnallaan sekä työpajojen toimintaedellytyksiä että työpajoilla työskentelevien ammattitaitoa. TPY on yksi opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämistä nuorisotyön palvelu- ja kehittämiskeskuksista. Järjestön jäsenenä on noin 240 työpajakentän ja sosiaalisen työllistämisen organisaatiota. Yhdistyksen perusrahoituksesta vastaa opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisoyksikkö.

www.tpy.fi

Opetus- ja
kulttuuriministeriö